

ARBO NATHAN



Sezona 2023/24

Uprizoritev 2

- 2 Kazalo**
Zasedba
- 3 Linn Julian Koletnik:**
Transspolnost — pronicljivost v potencialu družbenega spolnega reda
- 4 Urška Brodar, Tomasz Śpiewak:**
Argonavti kot del družbene spreembe: pogovor z režiserjem Michałom Borczuchom
- 5 Svetlana Slapšak:**
Argonavti, Ljubljana: plovilo, spolovilo
- 7 Paul B. Preciado:**
Testodžanki

Argonavti

Po navdihu istoimenske knjige Maggie Nelson
napisal Tomasz Śpiewak

Režija: Michał Borczuch

Igrajo:
Mark Jacob Cavazza k. g.
Damjana Černe
Daša Doberšek
Voranc Mandić k. g.
Vlad Novak k. g.
Ivan Peternelj
Draga Potočnjak k. g.
Matija Vastl

Z anonimnimi sogovornicami_ki so
se pogovarjale_i igralke_ci predstave.
Dramaturgija: Tomasz Śpiewak
Prevod izhodiščnega gradiva: Tatjana Jamnik
Scenografija in kostumografija: Dorota Nawrot
Koreografija: Dragana Alfirević
Glasba: Bartosz Dziadosz
Oblikovanje zvoka: Bartosz Dziadosz, Sven Horvat
Oblikovanje svetlobe: Robert Mleczko
Oblikovanje videa: Dušan Ojdanič
Svetovalka za jezik: Mateja Dermelj
Asistent režije: Bor Ravbar
Vodja predstave: Urša Červ

Premiera: 9. 12. 2023, zgornja dvorana
Slovenskega mladinskega gledališča

Hvala Danilu in Darku, Vesni, Irini in Boru, Demijanu in Brini ter Nomadu.

Lučna mojster in mojstrica: Matjaž Brišar, Kristina Kokalj
Tonska mojstra: Sven Horvat, Marijan Sajovic
Video tehnik: Dušan Ojdanič
Garderoberki: Slavica Janošević, Andreja Kovač
Asistentka garderoberk: Ana Milakovič
Maskerka in frizerka: Nathalie Horvat
Rekviziterja: Dare Kragelj, Demijan Pintarič
Odrski mojster: Boris Prevec
Odrska ekipa: Tadej Čaušević, Nemanja Đurđević, Mítja Strašek, Jaka Žilavec
Mizar: Boštjan Kim
Poslikava vitražev po zamisli Dorote Nawrot: Agata Rogozińska
Izdelava scenografije: delavnice Slovenskega mladinskega gledališča
Ekonom: Ivan Šikora
Čistilki: Naila Jamaković, Zdenka Žigman

Transspolnost — pronicljivost v potencialu družbenega spolnega reda

»Trenutek kvir ponosa je zavrnitev osramočenosti, ko si priča temu, da se te druga_i sramuje.« — Sara Ahmed

Trans osebe pogosto ne smemo biti preveč izbirčne pri iskanju leposlovja, ki tematizira (tudi) transspolnost. Večinoma ljudje pišete bolj o nas kot z nami, in to na način, ki osredinja vaša razumevanja naše transspolnosti.

Navdušenje, hvaležnost, predvsem pa uteha, ki jih doživljam, kadar odkrijem – ali se mi odkrije – knjigo, ki o transspolnosti ne piše odtujeno, medikalizirano, znanstveno ali vzvišeno, temveč skrbno in skromno razodeva ves radikalni potencial transspolnosti za celoten družbeni spolni red, so neopisljivi. Takšna knjiga so *Argonavti* Maggie Nelson.

Junija 2017 sem deset dni preživel na gori nad vasico Abella De La Conca v Kataloniji v Španiji. Dvajset trans aktivistk_ov iz celotne Evrope se nas je zbralo na treningu za celjenje in preprečevanje izgo-relosti. Naš novi dom je postal center EcoDharma, lokalna holistična vegetarijanska ekološka iniciativa, ki svoja precej izdelana vrata zelo velikodušno odpira skupinam, kot je bila naša; skupinam, ki bodo prek stika z naravo iskale (nov) stik same s sabo. Življenja trans aktivistk_ov so izčrpavajoča; večino našega dela predstavlja iskanje neskončnih možnosti, kako splošni družbi na ravno pravi (beri: nežen, prijazen, poučen, nasmejan, nevpadljiv, nikakor ne ogrožajoč) način predstavljati, da so življenja trans oseb legitimna točno takšna, kakršna so. Skupni imenovalc naših zavzemanj in sporočil je skoraj vedno ta, da človekove pravice pripadajo tudi nam in da bi morale_i imeti dostop do temeljnih svoboščin, zdravstvenega in socialnega varstva, izobraževanja, jezika in slovnice, telesnosti, spolnosti, oblikovanja družinskega življenja, kulture itd. v skladu s svojimi občutenji, potrebami in željami. Zakaj je torej boj za legitimnost trans življenj tako kompleksno zahteven? Si večine naštetega ne želi skoraj vsak_a? Morda že, ampak družbeni večini, cispolnim osebam torej, pričakovanj in norm za *pravilne* načine biti ne postavljajo osebe, ki imajo inherentno sistemsko in intimno različne izkušnje. Ti trki v dogmatične družbene norme in njihova neomajna strukturna moč nas izčrpavajo. Pred njimi bežimo v zavetja drug_a drugega_e, nevladnih organizacij, izbranih družin in kdaj tudi centrov, kot je EcoDharma.

Center je majhna kamnita hiška brez elektrike in vode, ob njej pa velik vrt, nekaj sadnih dreves in neskončnost pokrajine. Svetile_i smo si s svečami in naglavnimi svetilkami, vodo črpale_i in prenašale_i iz vodnjaka, pripravljale_i zelenjavo z vrta in posodo skupaj pomivale_i z nečim, za kar smo mislile_i, da je slama, pred odhodom pa smo izvedele_i, da je pravzaprav odstrižena kozja brada. Ta preprostost in prvinskost sta bili kar najbolj idealno ozadje, ki je lahko sprejelo naše stiske, raziskovanja, izzive in izlive ranljivosti. Med večernimi pogovori pod nebom sem dobil priporočilo, naj preberem knjigo *Argonavti* (*The Argonauts*), in takoj sem imel občutek, da bo nekaj posebnega, saj mi je bila predstavljena v zelo dragocenih okoliščinah. Čim sem imel dostop do spleta, kar je bilo na letališču v Barceloni, sem jo naročil. In čim je prispela, sem jo začel brati.

Največji del *Argonavtov* sem prebral dober mesec po treningu v Španiji; tokrat sem bil v Brightonu v Angliji, kamor sem šel na enotedenski dopust v času trans parade ponosa Trans Pride Brighton. Tam od leta 2013 organizirajo največjo trans parado ponosa v Evropi, in poleg same

paradne povorke je na sporedu tedenski spremljevalni program. Njuno poslanstvo je navduševati in opolnomočiti transspolne, interspolne, spolno raznolike in kvir osebe s praznovanjem trans življenj in spolne raznolikosti. Prav ta raznolikost me je navdihnila, da sem obiskal festival. Občutek, da se lahko izgubiš in se obenem najdeš v večtisočglavi množici trans in spolno raznolikih oseb, je težko opisati. Podoben je branju Maggie Nelson – osupljivo lep trk navideznih nasprotij: enkratnosti, domačnosti, revolucionarnosti, topline, romantičnosti, brezkompromisnosti.

V Brightonu sem *Argonavte*, sede na kamniti plaži in s pogledom na morje, prebral do konca. Odkar pomnim, imam navado v vsako knjigo, ki jo preberem, vpisati nekaj svojih vtisov in datum, ko sem branje končal. V *Argonavte* sem napisal: "What a read: reassurance, aching, yearning." ali v prevodu »Kakšno branje: ohrabritev, bolečina, hrepenenje.« V angleščini je moje občutke sicer lažje razbrati, ampak menim, da je iz obeh jezikov razvidno, kako močan čustveni vpliv je knjiga imela name.

Če še niste brali_i Maggie Nelson, je njeno pisavo težko opredeliti. Ni radikalno le v neposrednosti pri opisovanju lastnih čustev, razmišljanj in hotenj, ampak tudi v samem formatu pisanja. Nelson je večkrat nagrajena ameriška pisateljica, ki jo označujejo kot razbijalko žanrov. Svoja dela krmarji med slogi avtobiografije, umetnostne kritike, filozofije, poezije, znanosti, feminizmov, zgodovine avantgarde, kvir študij itd. *Argonavti* tako nimajo le ene ustaljene oblike, temveč prehajajo med avtofikcijo, poezijo in spomini. V dostopnem jeziku, obogatenu z ranljivimi osebnimi uvidi, Nelson predstavlja teorije študij spolov in filozofijo avtoric_jev, kot so Paul B. Preciado, Eve Kosofsky Sedgwick, Sara Ahmed, Monique Wittig, Luce Irigaray, Félix Guattari, Gilles Deleuze ipd. Pisanje je iskreno, duhovito, pronicljivo, z močnim čustvenim nabojem in hkrati ves čas prisotnim kritičnim in kritičnim opominjanjem na porazdelitev strukturnih razmerij moči in njihove vplive na posameznice_ke.

Argonavte je nemogoče povzemanj, bi pa bila oznaka teoretično-poetična feministična ljubezenska zgodba najboljši približek. Nelson v knjigi namreč osredinja (svoj) ljubezenski odnos, partnerstvo, poroko, nosečnost, materinstvo in starševstvo, porod ter koncept in ustvarjanje družine. O vseh teh temah lahko beremo ne le v obliki osebne izpovedi, temveč tudi v obliki razmišljanj in prevpraševanj o (ne)normativnih pojavnostih omenjenih konceptov. Nelson se opre na čaroben preplet poetičnih vložkov, teoretičnih navdihov in ostre poststrukturalistične kritike ter ob bok hegemonskim patriarhalnim normativom postavi svojo kvir in trans ljubezen, partnerstvo in družino, ki jim s subverzivno subtilnostjo pisanja omogoča več kot dostojanstveno držo.

»Trans' morda dovolj dobro deluje na prvi pogled, toda hitro razvijajoča se mainstreamovska pripoved, ki jo koncept vzbudi (,rojen_a v napačnem telesu', ki

zahteva ortopedsko romanje med dvema stalnima ciljema), je za nekatere neuporabna – a delno ali celo globoko uporabna za druge? Da lahko za nekatere ,tranzicija' pomeni, da popolnoma zapustijo en spol, medtem ko za druge – kot je Harry,¹ ki se z veseljem identificira kot *butch* na T² – ne? Na nobeni poti nikamor nisem, Harry včasih pove poizvedovalkam_cem. Kako v kulturi, ki mrzlično hrepeni po razrešitvah, razložiti, da sranje včasih ostane neurejeno? Nočem ženskega spola, ki mi je bil pripisan ob rojstvu. Prav tako nočem moškega spola, s katerim me lahko opremi transeksualna medicina in s katerim me bo nagradila država, če se bom pravilno obnašal. Ničesar od tega nočem. Kako razložiti, da je za nekatere – ali za nekatere za nekaj časa – ta nerazrešenost v redu, celo zaželeno (npr. ,hekerke_ji spolov'), medtem ko za druge – ali za druge za nekaj časa – ostaja vir konflikta ali žalosti? Kako razumeti dejstvo, da je najboljši način, da ugotovite, kaj ljudje čutijo do svojega spola ali svoje seksualnosti – ali pravzaprav česarkoli – ta, da poslušate, kaj vam govorijo, in da poskušate z njimi ravnati v skladu s tem, ne da bi njihove različice resničnosti pomendrali s svojo?«

Zaradi odpiranja vprašanj, kot so navedena, in omogočanja prostora za nedoločljive, neoprijemljive in nenehno nove odgovore sta branje knjige in ogled predstave *Argonavti* visceralnega pomena. V družbi, v kateri se večina klanja kapitalizmu in s transspolnostjo prihaja v stik prek cenenege rumenega tiska in tamkajšnjih senzacionalističnih in redukcionističnih trans fotografij in narativov *prej in potem*, so *Argonavti* izjemna dragocenost. Raziščite jih. Obetajo (samo)odkritja.

1 Transmaskulin partner Maggie Nelson.

2 Na testosteronu oz. na testosteronski hormonski terapiji.

Argonavti kot del družbene spremembe: pogovor z režiserjem Michałom Borczuchom



Knjiga, na kateri temelji del raziskave za predstavo, *Argonavti* Maggie Nelson, še ni prevedena v slovenščino in pri nas v širših krogih ni znana. Kaj pri njej te je navdihnilo, da jo boš v Sezoni ljubezni in teh stvari prenesel na oder Mladinskega?

Potem ko sem v Novem gledališču v Varšavi leta 2021 zrežiral predstavo *Stanovanje na Uranu*, ki temelji na zbirki esejev Paula B. Preciada, sem še naprej raziskoval progresivne narative in zgodbe, ki skušajo zaobjeti aktualne spremembe v običajih, pogledih na svet in biologijo. Ukvarjanje s knjigo Maggie Nelson je naslednji korak na tej poti. Kakovost *Argonavtov* je med drugim v dejstvu, da je to knjiga, ki jo je napisala Američanka z ameriškim občutkom za to, da o določenih stvareh piše kratko in neposredno. Kljub intelektualizmu gre za izredno lepo ljubezensko zgodbo, ki se razširi na proces oblikovanja družine in se na svet ozre z novimi, svežimi in empatičnimi očmi.

Ko je Slovenija napovedala legalizacijo istospolnih porok, se *Argonavtom* Maggie Nelson še nisem posvečal, se pa tega spominjam kot izjemno pomembnega dogodka. Intervjuji igralk_cev s kvirovskimi pari in dokumentarec' o aktivizmu LGBTQ v Sloveniji sedemdesetih, osemdesetih in devetdesetih let, ki smo ga gledale_i, je še razširil moj pogled na temo.



Na kakšne teme si se v zadnjem času osredotočal med svojim delovanjem na Poljskem in kako se tokratna tematika povezuje s tem, kar te najbolj zanima?

Kot gejevski moški iz Poljske že nekaj časa opazujem in umetniško obravnavam spremembe v okolju LGBTQ in vpliv politike nanj. V *Žabah*, uprizoritvi, ki je nastala po navdihu Aristofana in resničnih zgodbah kvirovskih igralk_cev, se je izluščila tema reprezentacije – kako bi bilo treba prikazovati skupnost LGBTQ in kako ne, kakor da bi obstajala kaka »norma«.

Trenutno delo pomeni razširitev te teme. Ukvarjamo se s knjigo, ki je v resnici zgodba o družini – ne o izobčenkah_cih in čudakinjah_ih, ampak o ustvarjanju in oblikovanju kvirovske družine, skupnosti. To me zanima, to je še eno polje za raziskavo. V tem pogledu smo raziskavo igralk_cev, ki so se poglobile_i v slovensko družbo danes, načrtovale_i že zelo zgodaj. Nismo se hotele_i ustaviti le pri knjigi Maggie Nelson, ampak jo uporabiti kot navdih za raziskavo v tukajšnjem okolju.



Drugi del raziskave, na osnovi katere nastaja besedilo, temelji na pogovorih s tukajšnjimi netipičnimi, nenormativnimi

pari o njihovih družinah. Ali lahko pojasniš, kaj ste iz teh pogovorov izvedele_i in kaj tukajšnja perspektiva prispeva k tej temi, tj. življenje netipičnih družin na splošno?

Igralke_ce smo prosile_i, naj intervjujajo nekaj nenormativnih parov, ki živijo v Ljubljani – različnih starosti in različnih sestavov, npr. dve ženski, ki skupaj vzgajata otroka, moški par srednjih let, par v dvajsetih, pri čemer je eden od njiju transspolni moški v tranziciji, pa *nomad*. Igralke_ci so pogovore opravili na različnih krajih, pri gostiteljih_cah doma ali na javnih krajih. Potem so se vrnil_e z zelo pristnim gradivom, posnetki svojih srečanj s tujkami_ci, s katerimi so se pogovarjale_i o intimnih, osebnih stvareh, na primer, kako te_i vidijo svoje družine, kako so se razkrile_i staršem in znankam_cem, o posvojitvi, zakonu. Tako smo se lahko dotaknile_i dinamike srečanj, do katerih sicer verjetno ne bi nikoli prišlo.

V predstavi obdelujemo štiri pogovore. Le stežka bi trdile_i, da predstavljajo verodostojen mnenjski vzorec, vendar pa nam pokažejo sliko homoseksualnih parov in zakoncev, ki si v vsakdanjem življenju v glavnem prizadevajo, da bi se prilagodili. V nasprotju z dokumentarcem o nekdanjih krogih LGTBQ v Ljubljani, ki sem ga omenil in v katerem sta aktivizem in samoprezentacija odigrala za to skupnost zelo pomembno vlogo, se zdi, da so pari, ki smo jih spoznale_i v pogovorih, iz tega ali onega razloga potisnjeni v določeno normo in bivajo v njej. Maggie Nelson prav tako živi znotraj nje, vendar jo bistveno bolj postavlja pod vprašaj in jo spodkopava.



Na kakšne narativne perspektive se glede na zasedbo osredotočate v predstavi in kako boste to delno dokumentarno, delno narativno gradivo postavile_i na oder?

V predstavi se giblemo po treh narativnih ravneh. Intervjuji so nam priskrbeli raznoliko gradivo. Vsak od njih bo na odru dobil avtonomen prostor in drugačen značaj. To je poskus, da bi energijo izvirnega srečanja prenesle_i v gledališko situacijo. Na drugem mestu je tu narativ, navdihljen z zgodbo Maggie Nelson – igra jo Daša Doberšek –, povedan z njenega vidika. Zgodba »zaljubljene pisateljice« ima drugačno odrsko obliko, zlasti je v njej pomenljiv proces pisanja knjige. Tretja raven pa je potovanje Iggyja (igra ga Voranc Mandić) in Alice. Iggy je sin, fant, katerega spočetje in rojstvo sta opisana v *Argonavtih*. To je vidik, ki smo ga iznašle_i pri prirejanju besedila: fantazija o otroku, ki je »zlato runo« in ki ga zdaj gledamo kot adolescenta. Živi v prihodnosti, njegova družabnica je Alice, umetna inteligenca, ki jo igra Damjana Černe. To narativno perspektivo smo ustvarile_i, da bi dobile_i še en dostop do knjige Maggie Nelson, ki je prvenstveno avtobiografska pripoved ženske. Zdelo se je neprimerno, da bi kot gejevski režiser, moški, stopil v njene čevlje in na novo upovedil njeno zgodbo.



Vem, da pri ustvarjanju vzdušja v tvojih predstavah pomembno vlogo igrajo kostumografija, scenografija in glasba. Tako je bilo tudi pri *Dramah princes* Elfriede Jelinek, ki si jih leta 2015 postavil v Mladinskem. Kakšno vlogo boš temu namenil v *Argonavtih*?

Glasbena in vizualna raven vedno nastajata organsko, v povezavi z delovnim procesom. Seveda smo v Ljubljano prišle_i s scenografskimi – vitraži s prizori iz kvirovskega družinskega življenja –, in tudi glasbenimi idejami, ampak vse ostaja odprto za spremembe pod vplivom igralske energije in intervjujev, ki jih je ekipa opravila. Prekrivanje ameriškega in slovenskega konteksta je v tem pogledu prav tako navdihujoče. Maggie vidim kot intelektualko, potopljeno v preprosto, vsakdanje življenje – piše knjigo, medtem ko skrbi za pastorka, ki je še majhen, hodi na pisateljska srečanja in predava na univerzi. Toda zaradi dodatnega, lokalnega slovenskega pogleda Amerika preneha biti tako velika, oddaljena in splošna.



Mitološki argonavti so po svoje prisotni tudi v Ljubljani ali na njenih obronkih. Mislim, da bi kakšna_en nepozorna_en gledalka_ec utegnil_a biti presenečen_a, da na odru ne bo videl_a zgodbe o Jazonu in argonavtih – vendar pa je metafora ladje Argo pomemben del knjige Maggie Nelson. Boš to temo kako vpletel v predstavo?

»Argonavti, ki med potovanjem obnavljajo svojo ladjo, ne da bi spremenili njeno ime.« Kakor se posamezni deli ladje Argo sčasoma zamenjajo, čeprav ladja ohranja isto ime, tako se vselej, kadar ljubimec izreče stavek »Ljubim te«, njegov pomen z vsako uporabo prenovi, kot da »dolžnost ljubezni in govorce temelji na tem, da istim besedam daje nove in nove poudarke, zaradi česar nastaja še neslišani jezik.« (citāt iz *Argonavtov* Maggie Nelson)

Maggie Nelson, navdihnena z znamenito mislijo Rolanda Barthesa, črpa iz zgodbe o argonavtih in začne razvijati fantazijo o tem, kaj v njenem življenju bi lahko bila ladja Argo. Argo je metafora za spremembo, s pomočjo katere pisateljica pripoveduje zgodbo o družini in skuša zaobjeti dinamiko nenehnih sprememb. V naši predstavi pa so argonavti igralke_ci, ki vstopajo v kvirovske domove, da bi postali del družbene spremembe, ki pravkar poteka.

Vprašanja zastavila Urška Brodar,
pogovor izvedel Tomasz Śpiewak.
Prevedla Tina Malič.

1 | Film *LGBT_SLO_1984* režiserja Borisa Petkovića (2022). (Op. ur.)

Argonavti, Ljubljana: plovilo, spolovilo

Zapletena genealogija v zgodbi o argonavtih naj bi služila predvsem kot »pojasnilna« zgodba, na kateri so Grki utemeljili svojo pravico do zavzemanja črnomoških pristanišč in plenjenja bogastev črnomoškega zaledja. Jazona so tako poslali opraviti posel, ki je bil morda v mitološki zgodbi že vnaprej obsojen na neuspeh, vendar je imel resno politično, pravzaprav kolonialno ozadje. Jazonu je uspelo, da je na odpravo pritegnil cvet grških junakov, nekaterih smrtnih, nekaterih na poti v nesmrtnost in nekaterih že nesmrtnih – Orfeja, Herakla, dvojčka Dioskura in številne druge. Proti skrivnostnemu severovzhodu so se podali na magični ladji Argo – od tod tudi naziv argonavti za udeležence odprave. Na poti so doživeli niz dogodivščin. Prebivalcam otoka Lemnosa, ki med seboj niso trpele moških, so spočeli sinove, srečno so se prebili skozi »treskajoče skale« Simplegade in pred pošastnimi pticami Harpijami rešili preroka Fineja. Vendar so jih na Kolhidi čakale še večje preizkušnje.

Medeja je imela bolj slavne in nekoliko strah vzbujajoče prednike: njen ded je bil sam bog sonca Helij, njeni teti Kirka in Pazifaa, mati pa ena od Okeanid, po drugi različici mita celo sama Hekata, boginja noči in čarovniških skrivnosti. Medeja je bila po ženski družinski liniji dobro izurjena čarovnica. Po za Jazona srečnem ali nesrečnem naključju se je

vanj zaljubila in se odločila, da bo grškim junakom pomagala ukrasti zlato runo. Ali sta bila njen zakon z Jazonom in prihod v Grčijo del pogodbe, lahko le ugibamo – različna tolmačenja pričajo zgolj o različnih kolonialnih konceptih mitske zgodbe. Brez Medejine pomoči pri premagovanju številnih ovir na poti do zlatega runa, med drugim tudi zmajevih sinov, varuhov runa, bi grškim junakom v tem drznem podvigu le stežka uspelo. Ta je namreč med drugim pomenil tudi kršenje pravila spoštovanja gostoljubnosti. Da bi upočasnila pregon svojega očeta Ajeta za argonavti, tatovi zlatega runa, je Medeja ubila svojega mlajšega brata Absirta in za seboj pustila koščke njegovega trupla, da jih je našel obupani oče. To je prvo fragmentiranje v mitu ...

Vendar so se s pobegom pred preganjalci prave dogodivščine argonavtov šele začele. Potovali so po takrat znanem svetu; po eni od različic so ubrali pot proti toku reke Donave in potem prek današnje Slovenije do Jadranskega morja, po drugi prek Baltika in Skandinavije. Ustavili so se na Kreti, kjer so ubili Hefajstovo kovinsko pošast, Talosa. Ko so končno prispeli v Jolkos, Pelias ni hotel izpolniti obljube. Spet je bila Medeja tista, ki je rešila problem: Peliasove hčere ji je uspelo prepričati, da lahko svojega očeta, če ga skuhamo, pomladijo, in jim pri tem pokazala enega od svojih čarovniških trikov – v lonec je dala starega ovna, nakar je iz

njega skočilo jagnje. In naivne hčere so Peliasa res ubile in skuhale. Argonavti so odšli vsak svojo pot, Jazon in Medeja pa sta kot zakonski par političnih emigrantov našla zatočišče v Korintu.

Po legendi, ki jo omenjata zgodovinarja Sozomen in Zosim iz 5. oz. 6. stoletja našega štetja, so Ljubljano, v rimskih časih imenovano Emona, ustanovili Jazon in argonavti, ko so na ladji Argo z zlatim runom bežali s Črnega morja po Donavi, navzgor po Savi in potem po Ljubljanici. Ljubljanski izobraženci 17. in 18. stoletja so bili zelo ponosni na slavnega ustanovitelja, prestiž je bil tem večji, ker naj bi bilo zaradi tega mesto več sto let starejše od Rima, da o Dunaju ne govorimo. Mnogi verjamejo, da je zmaj, ki kraljuje na ljubljanskem mestnem grbu, tisti, ki naj bi ga pokončal Jazon, ko je taboril ob Ljubljanici.

Druga pripoved pravi, da so argonavti svojo ladjo blizu izvira Ljubljanice razstavili in jo čez slovenski Kras prenesli ali prepeljali do Jadranskega morja. Mnogo kasneje (leta 1955) je slovenski matematik Ivo Lah (Štrukljeva vas, 1896–Ljubljana, 1979) to zgodbo nadgradil za ponazoritev svoje matematične formule: ker do obale vodijo številne poti, je upošteval možnost, da je bil vsak del ladje Argo iz varnostnih razlogov prepeljan po ločeni poti, pač da bi zasledovalce zmedli in bi se zmanjšala možnost, da bi izgubili zlato runo.

Marko Petkovšek in Tomaž Pisanski v članku »Lahova identiteta in argonavti« (IMFM/TCS, serija prednatisov, letnik 40, 2002, Ljubljana) temo predstavita takole: Lah je za vsako pozitivno celo število dokazal naslednjo istovetnost med dvema polinomoma n -stopenj x :

$$\prod_{i=0}^{n-1} (x+i) = \sum_{k=1}^n \frac{n!}{k!} \binom{n-1}{k-1} \prod_{j=0}^{k-1} (x-j)$$

Koeficienti $L(n, k) = \frac{n!}{k!} \binom{n-1}{k-1}$

se imenujejo nepredznačena Lahova števila. Tukaj podajamo kombinatorni dokaz Lahove identitete. Upoštevajte, da to zadostuje, da ga dokažete za dovolj vrednosti x . Pravzaprav bomo to dokazali za vsa cela števila $x \geq n$. Zgodba z argonavti nam bo pomagala vizualizirati dokaz.

Naj bo n število argonavtov. Recimo, da ima vsak argonavt dodeljeno številko. Številke so: 1, 2, ..., n .

Naj bo $x \geq n$ število poti od Ljubljane do obale Jadranskega morja.

Končno naj bo $k \leq n$ število neločljivih delov, na katere je ladja Argo razdeljena zaradi prevoza. Nadalje predvidevamo, da vsak del nosi neko pozitivno število linearno urejenih argonavtov po ločeni poti.

Tabela Lahovih števil:

k	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
n											
0	1										
1	0	1									
2	0	2	1								
3	0	6	6	1							
4	0	24	36	12	1						
5	0	120	240	120	20	1					
6	0	720	1800	1200	300	30	1				
7	0	5040	15120	12600	4200	630	42	1			
8	0	40320	141120	141120	58800	11760	1176	56	1		
9	0	362880	1451520	1693440	846720	211680	28224	2016	72	1	

Steganografija je praksa prikrievanja sporočila znotraj drugega sporočila ali fizičnega predmeta. Steganogram je njen proizvod. V računalniških oz. elektronskih kontekstih je to računalniška datoteka, sporočilo, slika ali video, skrit znotraj druge datoteke, sporočila, slike ali videa ... V zadnjih letih se v steganografiji uporablja Lahova števila, podatki se skrivajo v sliki.

Zgodovina sama je steganografija, ker obstaja zgodovinopisje. Številski in digitalni argonavti lahko ali pa tudi ne ubijajo heraldičnega zmaja: on si jih še vedno izmišljuje, ker ne bi mogel živeti zunaj sveta mitov ali miturgije. Zmaj ni sodeloval pri ustvarjanju Lahove identitete, ki temelji na Lahovih številih. Ker je bil neštevilski, je lahko preživel argonavte in se selil iz enega mita v drugega, z vrha Ljubljanskega gradu do podzemnih virov ljubljanske pivovarne, v reklame in otroške igrače, na majice za turiste in keramične skodelice. Veliko pozneje ... Secesijski in precej moško mišičast (a brez penisa) zmaj zdaj pozira na mostovih, ki steganografirajo mesto. Ljubljana je torej steganogram zmajev, vpisan v steganogram argonavtov. Ali obratno. Argonavti so izstopili iz mita, ker so nosili dele ladje, fragmente, ki naj bi zmedli morebitnega napadalca na zlato runo: zagotovo so steganografirali osebne, razdrobljene zgodbe, v katerih ni prostora za zmaje. Razgradili so tudi kolektiv in postali profesionalna skupina s skupnim ciljem. Medtem ko zmaji zahtevajo hierarhijo, dedne linije in monarhično moč, argonavti pogojujejo demokracijo: vsak s svojo vlogo in delovanjem za dogovorjeni cilj. Ki mu sledijo skozi Ljubljano na poti proti zahodu, proti morju. Prišli so po Donavi in nato po Savi, po eni od možnih poti v helenske prostore, obalna in otoška mesta. Zaradi razgradnje ladje so morali namesto plovbe izbrati posamične poti – reka se

je zožila in izginila. A vsi so morali skozi kraj, ki bo – veliko kasneje – postal Ljubljana. Odlomek iz legende je zgodovinarje in arhiviste zmedel, zato so si predstavljali, da so Jazon in argonavti zgradili temelje Ljubljane. Ne, niso. Dosegli so točko, v kateri je vsakdo od njih, ki je nosil en del ladje, razmišljal o svojih zadevah in izvajal skupno akcijo. Svoje odnose so lahko nadaljevali tudi pozneje, na morskimi obali, kjer so svojo ladjo preoblikovali. Argo po Ljubljani ni bila enaka ladji Argo od prej ... Ljubljana spreminja, drobi, na novo sestavlja, lepi, vsaka oblika je vpisana v naslednjo. Jazon bi lahko začutil, da ga je Medeya s svojo vrhunsko inteligenco, čarovnijami in močno voljo začela spravljati ob živce, drugi pa bi se lahko vrnili k svojim občutjem, spominom, sanjam in vedenju: imeli so ves čas in dovolj osamljenosti, da so jih lahko pustili kipeti.

Slovenija si z Bolgarijo in Švedsko deli mit o argonavtih kot potujočih »ustanoviteljih«, kulturnih herojih na obisku. Od Valvasorja in slike argonavtov, ki kopljejo temelje Emone, pa do prehranskih proizvodov z znakom Argo (juhe v vrečki, pašteta Argeta), sira Jazon in spominkov ter referenc na drugih predmetih so imena postala del potrošniškega sveta. Vendar se pravi problem ne skriva tu, temveč v tem, ker sodobna kultura ne zagotavlja in hkrati ne zahteva radovednosti, ki bi rada vedela, kje najti podatke o mitu. Ob tem pa naša sodobna kultura dovoljuje, da jemo sir, poimenovan po sebičnem, karierističnem možu, in obenem cenzurira njegovo tragično uporniško ženo.

Vzemimo argonavte kot metaforo za plovečo, fluidno, spremenljivo spolnost: spolnost je pot, med katero se fragmenti ločijo in ponovno sestavljajo v novo identiteto, z voljo in svobodno izbiro, skozi težave, izločenost, ovire. Fluidna spolnost, rezultat svobode opredeljevanja, je danes v mitološki, herojski fazi borbe za pravice. Pričakujemo fazo nove državljanske zavesti in podporo znanstvenih praks, ki bodo potovanje olajšale in iz njega naredile vsakdanjik.

Dodatek o spominu

Med plovila bi lahko šteli tudi metempsihozo oziroma selitev duš iz enega telesa v drugo. Če je duša brez značilnosti, vendar ponuja možnost, da se vanjo spet naseli spomin, potem je tisto, kar se seli, v resnici spomin. To se jasno pokaže v mitski zgodbi o Ajtalidu: njegov spomin se je preselil v Evforba, ko je ta umrl, se je preselil v nekega Hermotima, nato v ribiča Pira z otoka Delos, naposled pa v filozofa Pitagoro. Pitagora je trdil, da ima celoten Ajtalidov spomin, da torej pomni pohod argonavtov. Za filozofa je to zagotovo pomenilo način, kako si ustvariti avtoriteto, hkrati pa je šlo za preprosto predstavo znanstvene discipline, ki se je razvijala v njegovem času: zgodovine/zgodovinopisja. V tej »genealogiji spomina« je bilo zanimivo to, da ni poznala hierarhije in da je bil naslednji nosilec spomina izbran po naključju. Spomin nima nobenega odnosa do oblasti, do politike moči ali katerekoli druge zunanje avtoritete, ki bi ga določala. Znanje je torej dostopno vsakomur, uspešno pa je samo pri tistih, ki ga znajo uporabiti. Ajtalidov spomin je naposled našel pravo »posodo«: filozofa Pitagoro.

Odnos med Hermesom in njegovim sinom ter konceptualizacija spomina nam postaneta bližja iz nadaljevanja mitološke zgodbe: Ajtalides je bil član odprave argonavtov in njen glasnik. Pohoda se je sicer udeležilo še nekaj Hermesovih sinov, denimo Ajtalidova polbrata Erit in Ehion. Kaj je na ladji, ki je plula neznanim pristaniščem naproti, počel glasnik? Predvsem je v vsakem novem kraju preučil možnosti za stike z domačini in jim diplomatsko prenesel želje argonavtov. Glasnik je skratka skrbel za to, da bi bili Grki zvit, lažniv in uspešen kolonizator. K njegovi vlogi je sodilo, da zbira podatke, zgodbe o mestih, vladarjih in bogastvih, političnih odnosih in razmerah, da jih razporeja in primerja ter jih v novih stikih uporablja v korist svoje skupine. V Ajtalidovem liku so pomešane vloge vohuna, gverilca, prevajalca, komunikatorja, posrednika in diplomata. Spretnosti vseh teh je najbolje obvladal njegov božanski oče, ki si je, zato da bi jih uspešneje izvajal, izmislil znake: pisavo, številke, note, dokumentacijo. Ajtalides je bil uspešen profesionallec, toda kaj bo z vsemi temi podatki po smrti? Je svojo željo očetu izrazil po svoji specializaciji pri argonavtih ali pred njo? Če poskusimo razložiti njegove namere, nas razmeroma šibek motiv spomina na velik podvig (argonavtov) ne zadovolji. Odgovor mora tičati drugje, v posebnem Ajtalidovem odnosu do spomina. Pri tem ne gre le za razumljivo človeško željo po ohranjanju nepomembnih podatkov, ki so terapija zoper smrt (nostalgijska), marveč za nekaj veliko več v antropološkem modelu antičnega človeka: Ajtalides je najzanesljivejši varuh spomina o sebi, edini ga nadzira in zagotavlja njegovo trajnost skozi generacije. Njegov dar mu omogoča edinstveno identiteto. Poleg tega v tej mitski zgodbi razbiramo še en težje prepoznaven motiv: uživanje ob razpolaganju s podatki, uživanje ob znanju. Ni toliko pomembno, kaj vse je v Ajtalidovem spominu, saj sta njegova slava in spomin drugih vpisana v to, kar je počel v življenju. Ko je bil glasnik argonavtov, je prav njegov neverjetni spomin zbujal začudenje drugih smrtnikov in bil temelj njegove identitete. Kaj je torej Ajtalides odnesel s seboj v podzemlje? Gore podatkov, ki ne potrebujejo več sistema za razvrščanje in uporabo. S seboj je odnesel zgodovino, ki je namenjena samo uživanju ob znanju. Zato se potovanje njegovega spomina skozi različne nosilce ne konča pri vladarju ali politiku, marveč pri filozofu, torej pri človeku, ki edini ve, kako znanje uporabiti za užitek.

Testodžanki

Nekaj odlomkov iz besedila

¹ Prej znan kot Beatriz Preciado. (Op. ur.)

[Dobim] škatlo s petdesetmiligramskimi zavojčki testosterona v gelu, ki jih dolgo hranim v steklenem kozarcu, kot da bi bili preparirani skarabeji, zastrupljene krogle, potegnjene iz trupla, zarodki neznane vrste, vampirski zobje, ki ti lahko skočijo za vrat, že če jih samo ošineš. Te dni preživljam čas v krogu trans prijateljev. Nekateri jemljejo hormone po protokolu za spremembo spola, drugi jih preprodajajo in si jih odmerjajo, ne da bi pričakovali uradno spremembo spola, ne da bi se spustili v psihiatrični protokol in ne da bi se identificirali kot »spolni disforiki«. Ti sami sebi pravijo »spolni pirati«, *gender hackers*. Jaz pripadam tej skupini uporabnikov testosterona. Smo *copyleftovski* uporabniki: spolne hormone imamo torej za proste in odprte biokode, katerih uporabe ne sme regulirati država ali je diktirati farmacevtske družbe. Ko se odločim vzeti svoj prvi odmerek testosterona, tega ne povem nikomur. Kot da bi šlo za trdo drogo, počakam, da ostanem sama doma, preden ga preizkusim. Čakam, da pade mrak. Izvlečem enega od zavojčkov iz steklenega kozarca in ga takoj spet zaprem, da bom prepričana, da bom danes, prvič, porabila samo en samcat odmerek. Komaj sem začela, pa se že obnašam kot odvisnica od prepovedane substance. Skrivam se, se nadzorujem, cenzuriram, zadržujem. Naslednji dan, skoraj ob isti večerni uri, vzamem drugi 50-miligramski odmerek. Tretji dan tretjega ... [...]

Pisanje je kraj, kjer prebiva moja skrivna zasvojenost, in obenem prizorišče, kjer moja zasvojenost zapečati dogovor z množico. Četrto noč ne spim. Sem lucidna, polna energije, budna kakor prvo noč, ko sem se dala dol s punco, ko sem bila še otrok. Ob štirih zjutraj še vedno pišem brez kančka utrujenosti. Sede pred računalnikom čutim, kako mi mišice v hrbtenici oživčuje kibernetski kabel, ki vzrašča iz tal mesta in skozi glavo zapusti moje telo, dokler se ne priključi na planete, najbolj oddaljene od Zemlje. Ob šestih zjutraj, potem ko sem deset ur preživela, skoraj ne da bi se ganila s stola in ob sami vodi, vstanem in grem ven, na sprehod po mestu z Justine, psičko. Mislim, da je to prvič, da grem na kak jesenski dan od doma ob šestih zjutraj, ne da bi imela določen cilj. [...] Domov prispem oblita z znojem. Prvič opazim, da se je moj pot spremenil. Vržem se na kavč, prižgem TV, i-TV, samo novice, in prvič v treh dneh globoko zaspim ob Justine, okopana v tem testosteronskem potu.

Blagovno ime testosterona, ki ga jemljem, je Testogel. [...]

TESTOGEL 50 mg je prozoren ali rahlo moten brezbarven gel v zavojčkih po 5 g. Vsebuje testosteron, moški hormon, ki naravno nastaja v telesu. To zdravilo je hormonska terapija. Indicirano je pri težavah, povezanih s pomanjkanjem testosterona. Pred začetkom uporabe zdravila TESTOGEL mora biti pomanjkanje testosterona jasno razvidno iz kliničnih znakov (upadanje sekundarnih spolnih znakov, sprememba v telesni konstituciji, utrujenost, zmanjšano spolno poželenje, erektilna disfunkcija itd.). To zdravilo je bilo predpisano vam osebno in ga ne smete dajati drugim.

Pozor: TESTOGEL ni namenjen ženskam. Z zdravilom TESTOGEL 50 mg, gel v zavojčkih, bodite posebej previdni:

Mogoč prenos testosterona. Ob nepredvidnem ravnanju se lahko testosteron med tesnim in razmeroma dolgotrajnim stikom s predelom, na katerega je bil gel nanesen, prenese na drugo osebo. Ta prenos lahko preprečite, tako da predel nanosa pokrijete z oblačili ali da se pred stikom oprhate. Zato so priporočeni naslednji previdnostni ukrepi:

Po nanosu gela si roke umijte z milom in vodo.

Ko se gel posuši, z oblačili prekrijte predel, kamor ste gel nanesli.

Pred tesnim stikom z drugo osebo se oprhajte.

Za osebe, ki se ne zdravijo z zdravilom TESTOGEL 50 mg:

Pri stiku z neumitim in nepokritim predelom nanosa kožno površino, na katero bi se gel lahko prenesel, nemudoma umijte z vodo in milom.

Če se pojavijo znaki, kot so akne ali sprememba v telesni poraščenosti, se posvetujte z zdravnikom.

Priporočljivo je, da upoštevate premor vsaj šestih ur med nanosom gela in prhanjem ali kopeljo. Vendar pa občasna kopel ali prha v času od ene ure do šestih ur po nanosu ne bi smela opazno vplivati na potek terapije.

Da bi partnerki zagotovili varnost, pacientu svetujemo, naj na primer poskrbi za daljši premor med nanosom in časom stika, naj nosi majico, ki pokriva mesta nanosa, ali naj se pred spolnim odnosom oprha.

Berem navodila za uporabo Testogela, in jasno mi je, da sem se znašla pred mikrofašističnim priročnikom, obenem pa sem nemirna zaradi neposrednih in stranskih učinkov te molekule na moje telo. Laboratorij predpostavlja, da je uporabnik testosterona »moški«, ki po naravni poti ne proizvede dovolj androgenov in ki je seveda heteroseksualen (svarila o prenosu testosterona prek kože so namenjena domnevni partnerki). Ampak ali se ta pojem moškega nanaša na kromosomsko (XY), genitalno (dobro razločljiv penis in moda) ali pravno (beseda »moški« na osebni izkaznici) definicijo? Če je uporaba sintetičnega testosterona indicirana v primerih testosteronske deficience – kdaj in glede na kakšne kriterije je potem mogoče trditi, da je telo pomanjkljivo? Ali je po mojih kliničnih znakov moč sklepati na pomanjkanje testosterona? Mogoče

ni res, da se mi brada ni razvila in da moj ščegetavček ne presega centimetra in pol? Kakšni pa naj bi bili idealna velikost ščegetavčka in njegova erektilna stopnja? Kaj pa politični znaki? Kako izmeriti politične znake? Vsekakor se je treba nehati izrekati za žensko, da bi lahko zakonito dobili odmerek sintetičnega testosterona. Še preden se učinki testosterona pokažejo na mojem telesu, je pogoj za njegovo jemanje, da se odrečem svoji ženski identiteti. Odlična politična tautologija. Moškost in ženskost sta kot depresija ali shizofrenija – zdravstveni izmišljiji, ki ju je mogoče definirati samo retroaktivno glede na molekulo, s katero ju zdraviš. Kategorija depresije ne obstaja brez sintetične molekule serotonina, prav tako ne klinična moškost brez sintetičnega testosterona. Odločim se ohraniti svojo pravno identiteto ženske in jemati testosteron, ne da bi sprožila protokol za spremembo spola. To je podobno, kot če bi farmakopornografski režim ugriznila v kurac. Ampak to stališče je seveda politično razkošje. V tem hipu si ga lahko privoščim, ker mi ni treba iskati dela zunaj, ker živim v mestu z več kot osem milijoni prebivalcev, ker sem bela, ker ne pričakujem, da bom kdaj javna uslužbenka. Moja odločitev ni v nasprotju s stališčem vseh tistih transseksualnih oseb, ki so se odločile z državo podpisati pogodbo o spremembi spola, da bi dobile dostop do molekule in hkrati do uradne moške identitete.² V resnici moja gesta ne bi premogla nobene moči, če ne bi bilo armade tihih trans oseb, za katere molekula, protokol, uradna sprememba identitete niso le razkošje. Z njimi me družijo nevidni litri gela: brez njih vse to ne bi imelo smisla.

ZDRAVILO JE NAMENJENO IZKLJUČNO ODRASLIM MOŠKIM.

Priporočeni odmerek je 5 g gela (torej 50 mg testosterona) enkrat na dan, ob približno istem času, po možnosti zjutraj. Dnevni odmerek bo za vsakega bolnika prilagodil osebni zdravnik, največji odmerek pa ne sme presežati 10 g gela na dan. Izdelek je treba v tanki plasti le nežno razmazati po čisti, suhi in zdravi koži obeh ramen, obeh rok ali trebuha. Ko zavojček odprete, morate porabiti vso vsebino in jo takoj nanesti na kožo. Preden se oblečete, pustite, da se gel suši najmanj 3 do 5 minut. Po nanosu si roke umijte z vodo in milom. Gela ne nanašajte na predel spolovil (penisa in mod), saj lahko zaradi velike vsebnosti alkohola povzroči lokalno draženje.

2 Prvega marca 2007 je španska vlada ugodila peticiji transseksualnih skupin o uradni spremembi spola (spremembi imena na osebni izkaznici), ne da bi bilo treba prej opraviti kirurški poseg. Vseeno pa ta zakon kot pogoj za uradno spremembo spola (v resnici bi bil natančnejši termin sprememba imena oziroma sprememba družbenega spola) zahteva vsaj dveletno hormonsko in družbeno preobrazbo osebe. Danes so različna gibanja transseksualnih in nebinarnih oseb v Španiji do tega ukrepa kritična.

NATANČNO UPOŠTEVAJTE NAVODILA SVOJEGA ZDRAVNIKA GLEDE NANOSA.

Če ste uporabili večji odmerek zdravila TESTOGEL 50 mg, kot bi ga smeli, se posvetujte z zdravnikom.

[...] Navodila za uporabo ne omenjajo predpisovanja pri hormonski terapiji ob spremembi spola. Nedvomno bi bile v tem primeru doze drugačne. Edino, kar govori o tem, da se je s testosteronom mogoče zasvojiti, je tale diskretna opazka »posvetujte se z zdravnikom, če ste uporabili večji odmerek Testogela, kot bi ga smeli«. V glavi si naštejem vse prijatelje, ki ga jemljejo po več kot 50 miligramov na dan: H. J., P. P., R. Z., F. U., K. B., B. S., seznam bi bil lahko neskončen. Ne bom mogla reči, da nisem vedela.

Če ste pozabili uporabiti zdravilo TESTOGEL 50 mg, gel v zavojčkih:

Ne vzemite dvojnega odmerka, če ste pozabili vzeti prejšnji odmerek.

MOŽNI NEŽELENI UČINKI ZDRAVILA TESTOGEL 50 mg, gel v zavojčkih:

Kot vsa zdravila ima lahko tudi TESTOGEL 50 mg, gel v zavojčkih, neželene učinke: včasih je na mestu nanosa mogoče opaziti reakcije na koži, kakršne so vzdraženost, akne in suhost. TESTOGEL lahko povzroči glavobol, izpadanje las, občutljivost na prsnem območju, ki jo bodisi spremlja bolečina ali pa ne, spremembe na prostati, diarejo, vrtoglavico, arterijsko hipertenzijo, spremembe razpoloženja, spremembe laboratorijskih izvidov (povečano število rdečih krvničk in lipidov), povečano občutljivost kože, srbečico. Med terapijo s testosteronom za oralno uporabo ali injiciranje so bili opaženi še drugi neželeni učinki: hipertrofija prostate (benigno povečanje žleze prostate) in blago napredovanje raka prostate, pruritus (srbež) po vsem telesu, rdečica na obrazu in vratu, omotica, ikterus (rumeno obarvanje kože in sluznic), povečanje libida (spolne želje), depresija, živčnost, bolečine v mišicah, spremembe v elektrolitskem ravnovesju (vsebnost soli v krvi), oligospermija (zmanjšano število semenčic) in pogoste ali podaljšane erekcije.

Določeni klinični znaki, kot so razdražljivost, živčnost, povečanje telesne teže, prepogoste ali vztrajne erekcije, lahko kažejo na premočno učinkovanje proizvoda: o tem obvestite svojega zdravnika, ki vam bo prilagodil dnevni odmerek zdravila TESTOGEL.

Športniki in ženske: Športnike in ženske je treba opozoriti, da ta izdelek vsebuje aktivno učinkovino (testosteron), ki lahko pri protidopinških testih povzroči pozitiven rezultat.

Športniki in ženske?

[...] Testogela, trdijo navodila za uporabo, ni dovoljeno dajati nikomur, ki mu ni bil predpisan (na primer tako, kot ga je Del dal meni, kot sem ga jaz dala Kingu E., kot ga je King E. dal V. Kingu itd.), kar je običajno

za večino antibiotikov, protivirusnih zdravil, kortikosteroidov itd. Ampak pri testosteronu se zdi nadzor nad »posredovanjem substance« težavnejši, ne le zaradi morebitnega prometa in uživanja brez recepta, ki bi ga napisal zdravnik, temveč tudi zato, ker lahko testosteron, nanesen na telo, na drugo telo »preide« nezaznavno, prek kože. Testosteron je ena redkih drog, ki se razširja prek potu, s kože na kožo, s telesa na telo.

Kako nadzorovati promet, kako paziti na mikrorazpršitev kar najfinejših kapljic potu, izvoz in uvoz izparin, tihotapljenje izdihov, kako preprečiti stik med prosojnimi sapami, kako nadzorovati tega prozornega hudiča, ki z druge kože drsi na mojo?

[...] Čakam, da bo spet deset zvečer in si bom lahko nanosla nov odmerek Testogela. Stuširala sem se, da se mi ne bo treba umivati po nanosu. Pripravila sem si modro delavsko srajco, kravato in črne hlače, da bom šla potem na sprehod z Justine. Od včeraj ne čutim nobene spremembe. Pričakujem učinke te droge, ne da bi natanko vedela, kateri bodo niti kako ali kdaj se bodo pokazali. [...] Zamudim na zmenek s T., ki ga imam ob desetih. Minuto pozneje mi že uspe: odprem posrebreni zavojček in mrzli, prozorni gel že izgine v podkožje mojih rok. Ostane samo svežina mete, ki me za rame vleče proti nebu.

Ni tako čiste droge, kot je testosteron v gelu. Nima vonja. In vendar dan po nanosu moj pot postane bolj kisel in sladkast. Od mene veje vonj po plastični punčki, ki jo je razbelilo sonce, ali po jabolčnem likerju, pozabljenem na dnu kozarca. Moje telo je tisto, ki se odziva na molekulo. Testosteron nima okusa. Nima barve. Ne pušča sledov. Molekula testosterona se razpusti na koži kakor duh, ki gre skozi zid. Vstopi, ne da bi potrkal. Prodre, ne da bi zaznamoval. Ni ga treba ne kaditi ne snifati niti si ga vbrizgavati, še pogoltniti ne. Dovolj je, da ga primaknem h koži, in že samo zaradi preproste bližine telesa ponikne in se raztopi v moji krvi.

Izbor odlomkov iz knjige *Testo yonquí* (Espasa Calpe, Madrid, 2008, str. 47–56) prevedla Tina Malič.



Slovensko mladinsko gledališče

Vilharjeva 11, 1000 Ljubljana
+386 (0)1 3004 900
info@mladinsko-gl.si
www.mladinsko.com

Svet Slovenskega mladinskega gledališča:

Semira Osmanagić – predsednica, Zvone Čadež,
Alenka Pirjevec, Katarina Stegnar, Martina Vuk

Strokovni svet Slovenskega mladinskega gledališča:

Branko Jordan – predsednik, Tatjana Ažman,
Zdenka Badovinac, Primož Bezjak, Daša Doberšek

Direktor: Tibor Mihelič Syed
Umetniški vodja: Goran Injac
Režiserja: Matjaž Pograjc, Vito Taufer
Dramaturginja: Urška Brodar
Vodja trženja in odnosov z javnostmi: Helena Grahek
Lektorica: Mateja Dermelj
Strokovni sodelavki: Tina Malič, Katarina Saje
Tehnični vodja: Dušan Kohek
Vodja koordinacije programa: Vitomir Obal
Koordinator programa: Gašper Tesner
Tajnica gledališča: Lidija Čeferin
Računovodkinja: Nataša Jug
Knjigovodkinja: Tina Matajc
Prodaja vstopnic: Gabrijela Bernot, Sanja Spahić

Predstava je nastala s podporo
Ministrstva za kulturo RS.
Ustanoviteljica Slovenskega mladinskega
gledališča je Mestna občina Ljubljana.
Generalna pokroviteljica sezone
2023/2024 je Zavarovalnica Sava.



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO



Mestna občina
Ljubljana



SAVA
ZAVAROVALNICA

Prodaja vstopnic

- v Prodajni galeriji
Trg francoske revolucije 5, 1000 Ljubljana
od ponedeljka do petka med 12.00 in 17.30
ob sobotah med 10.00 in 13.00
01 425 33 12
- pri gledališki blagajni
Vilharjeva 11, 1000 Ljubljana
01 3004 902
uro pred začetkom predstave
- na spletu
www.mladinsko.com

Gledališki list

Slovenskega mladinskega gledališča

Sezona 2023/2024

Številka 2

December 2023

Izide ob vsaki premieri

Izdalo Slovensko mladinsko gledališče

Za izdajatelja Tibor Mihelič Syed

© Vse pravice pridržane

Uredništvo: Urška Brodar, Mateja Dermelj,

Helena Grahek, Goran Injac, Tina Malič,

Katarina Saje, Tibor Mihelič Syed

To številko uredila: Urška Brodar

Lektorica: Mateja Dermelj

Redaktorica: Tina Malič

Oblikovanje: Mina Fina, Damjan Ilič,

Ivian K. Mujezinović – Grupa Ee

Foto: Ivian Kan Mujezinović

Ilustracija: Hana Jelovšek

Tisk: Fotoprospekt, d. o. o.

Naklada: 500 izvodov

Cena: 2 €

ISSN: 2232-2019

Zavarovalnica Sava je generalni pokrovitelj
Slovenskega mladinskega gledališča.

NIKOLI SAMI



SAVA
ZAVAROVALNICA



Daša Doberšek, Matija Vastl

